

Regels en richtlijnen tentamens en examens van de examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid

betreffende de bacheloropleidingen

Rechtsgeleerdheid
Notarieel recht
Fiscaal recht
Criminologie

zoals bedoeld in artikel 7.12b, derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

mede in aanvulling op en behorend bij de Onderwijs- en examenregelingen van de bacheloropleidingen van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid.

Inhoudsopgave

1. Algemene bepalingen
2. Taken en werkwijze van de examencommissie
3. Aanwijzing van examinatoren
4. Toetsing en tentamens
5. Examens en getuigschriften
6. Fraude
7. Het bindend studieadvies
8. Jaarlijkse verslaglegging en bewaartermijnen
9. Slotbepalingen

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid

Deze regels zijn van toepassing op de tentamens en examens van de bacheloropleidingen Rechtsgeleerdheid, Notarieel recht, Fiscaal recht en Criminologie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden, hierna te noemen “de opleiding”.

Artikel 1.2 Begripsbepaling

- deeltaets: een toets die, naast een of meer andere toetsen of praktische oefeningen, deel uitmaakt van het tentamen van een onderwijseenheid en daarmee bijdraagt aan het eindcijfer van dat tentamen. De onderlinge weging is vastgelegd in de vakbeschrijving in de e-Studiegids;
- OER: de door het faculteitsbestuur van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid vastgestelde Onderwijs- en examenregelingen voor de bacheloropleidingen Rechtsgeleerdheid, Fiscaal recht, Notarieel recht en Criminologie;
- surveillant: een persoon die door of namens de examencommissie is belast met het feitelijke toezicht op de orde tijdens een tentamen;
- praktische oefening: een praktische oefening als (onderdeel van een) tentamen of examen als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder d van de wet, in een van de volgende vormen:
 - het maken van een scriptie,
 - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
 - het uitvoeren van een onderzoeksopdracht,
 - het deelnemen aan een excursie,
 - het doorlopen van een stage, of
 - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- tentamen: Afhankelijk van de context
 - de combinatie van deeltaetsen of praktische oefeningen van een onderwijseenheid die tezamen het eindcijfer bepalen
 - een afzonderlijke toets die op een bepaalde locatie wordt afgenomen;
- de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet of de OER daaraan verbindt.

Hoofdstuk 2 Taken en werkwijze van de examencommissie

Artikel 2.1 Voorzitter en secretaris van de examencommissie

- 2.1.1 De examencommissie heeft een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.
- 2.1.2 De examencommissie wordt bijgestaan door een ambtelijk secretaris.
- 2.1.3 De examencommissie heeft een extern lid.

Artikel 2.2 Taken en bevoegdheden van de examencommissie

- 2.2.1 De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de OER stelt ten aanzien van de kennis, het inzicht en de vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad.
- 2.2.2 Onverminderd de wet en de daarop gebaseerde regelgeving heeft de examencommissie in ieder geval tot taak:

- a) het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens;
- b) het borgen van de kwaliteit van de organisatie en procedures rondom tentamens en examens;
- c) het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen binnen het kader van de OER om de uitslag van tentamens en examens te beoordelen en vast te stellen;
- d) het verlenen van toestemming aan een student om een door die student samengesteld programma als bedoeld in artikel 7.3h van de wet te volgen, waarvan het examen leidt tot het verkrijgen van een graad;
- e) het verlenen van vrijstelling voor het afleggen van één of meer tentamens op een van de gronden die zijn vermeld in de OER;
- f) het controleren van de geldigheidsduur van de uitslag van de met goed gevolg afgelegde tentamens en van verkregen vrijstellingen, zoals bepaald in de OER;
- g) het in bijzondere gevallen bepalen of een tentamen mondeling, schriftelijk of op een andere wijze wordt afgelegd, in afwijking van hetgeen daarover in de OER is geregeld;
- h) het in bijzondere gevallen bepalen of een tentamen in de openbaarheid of achter gesloten deuren wordt afgenomen, in afwijking van hetgeen daarover in de OER is geregeld;
- i) het al dan niet onder oplegging van vervangende eisen verlenen van vrijstelling van de verplichting tot het deelnemen aan praktische oefeningen met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen;
- j) het in individuele gevallen goedkeuren van de keuze van onderwijseenheden die tot de opleiding behoren;
- k) het op verzoek van de student en met inachtneming van het ter zake bepaalde in de OER verlenen van toegang tot het afleggen van een of meer onderdelen van het afsluitend examen voordat hij het propedeutisch examen van de desbetreffende opleiding met goed gevolg heeft afgelegd;
- l) het vaststellen, voor zover het faculteitsbestuur dat heeft bepaald als voorwaarde voor het afleggen van examens of onderdelen daarvan, dat het bewijs is geleverd van voldoende beheersing van de voertaal van de opleiding voor het met vrucht kunnen volgen van het onderwijs door degene aan wie vrijstelling is verleend van de vooropleidingseis als bedoeld in artikel 7.24 van de wet op grond van het bezit van een buiten Nederland afgegeven diploma, dan wel in geval vrijstelling is verleend van de toegangseis voor de postpropedeutische fase van de opleiding;
- m) het namens het faculteitsbestuur uitbrengen van het (bindend) studieadvies als bedoeld in artikel 7.8b van de wet;
- n) het uitreiken van een getuigschrift en een supplement als bedoeld in artikel 7.11 van de wet ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd;
- o) het afgeven van een verklaring waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door de student met goed gevolg zijn afgelegd in geval hij meer dan één tentamen met goed gevolg heeft afgelegd doch aan hem geen getuigschrift als bedoeld onder n). kan worden uitgereikt;
- p) het nemen van maatregelen en het opleggen van sancties indien een student fraudeert.

Artikel 2.3 Werkwijze

- 2.3.1 De examencommissie beslist bij gewone meerderheid van stemmen. Bij staking der stemmen geeft het oordeel van de voorzitter de doorslag.
- 2.3.2 De examencommissie kan haar leden, dan wel anderen die daarvoor gezien hun functie in aanmerking komen, schriftelijk mandateren tot het uitoefenen van bepaalde bevoegdheden. De examencommissie kan aan het mandaat voorwaarden en nadere instructies verbinden. Mandateringen worden vastgelegd in een mandaatregister.
- 2.3.3 Gemandateerden nemen besluiten op basis van de onderhavige regeling, de OER, eerder gevormd beleid en nader verkregen instructies. Zij leggen verantwoording af over hun handelen aan de examencommissie.
- 2.3.4 Voor zover noodzakelijk legt de examencommissie de nadere interne organisatie en werkwijze vast.

Hoofdstuk 3 Aanwijzing van examinatoren

- 3.1 Voor de aanvang van elk studiejaar en verder zo vaak als dat noodzakelijk is wijst de examencommissie voor het afnemen van tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan examinatoren aan.
- 3.2 Een examiner beschikt over vakdeskundigheid en toetsdeskundigheid overeenkomstig de eisen genoemd in artikel 4.2.
- 3.3 De examencommissie kan externe examinatoren aanwijzen. Zij vergewist zich ervan dat deze examinatoren voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen.
- 3.4 De examencommissie maakt de aanwijzing aan de betrokken examiner bekend en vermeldt daarbij op welke tentamen of welke tentamens de aanwijzing betrekking heeft. Op verzoek van de student verstrekt de examencommissie een overzicht van de voor een onderwijseenheid bevoegde examiner of examinatoren.
- 3.5 De examencommissie kan een aanwijzing om gewichtige redenen intrekken.
- 3.6 De examiner verstrekt de examencommissie de door haar gevraagde inlichtingen.

Hoofdstuk 4 Toetsing en tentamens

Artikel 4.1 Vorm van de toetsing/tentamens (vgl. art. 4.3 OER)

- 4.1.1 In de vakbeschrijving in de e-Studiegids is vastgelegd uit welke toetsvorm of toetsvormen het tentamen van een onderwijseenheid bestaat. Het tentamen van een onderwijseenheid kan uit meerdere deoltoetsen of praktische oefeningen bestaan.
- 4.1.2 Tentaminering kan groepsgewijs plaatsvinden. Er vindt een individuele beoordeling plaats ingeval een presentatie, onderzoek, verslag of andere onderwijsprestatie in groepsverband wordt verricht.
- 4.1.3 In bijzondere gevallen kan de examencommissie in overleg met de examiner besluiten dat het tentamen voor alle betrokken studenten zal plaatsvinden in een andere vorm dan aangegeven in de vakbeschrijving in de e-Studiegids. De examiner maakt ten minste vijftien werkdagen voor het afnemen van de toetsing bekend in welke vorm dit zal worden afgenomen.
- 4.1.4 De examencommissie kan op verzoek van een student toestaan dat deze een tentamen op een andere wijze aflegt dan in de vakbeschrijving is vastgelegd.

Artikel 4.2 Kwaliteitsborging van tentamens

- 4.2.1 Elk tentamen van een onderwijseenheid omvat een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek.
- 4.2.2 De vragen en opgaven van een tentamen zijn duidelijk en ondubbelzinnig en bevatten voldoende aanwijzingen voor de vereiste detaillering van de antwoorden.
- 4.2.3 Het tentamen is geschikt en dient uitsluitend om te onderzoeken of de student de kwaliteiten heeft verworven die tevoren als doel van de betrokken onderwijseenheid zijn vastgesteld en zijn opgenomen in de vakbeschrijving in de e-Studiegids.
- 4.2.4 Het tentamen is zo specifiek dat alleen de studenten die de stof voldoende beheersen de vragen goed kunnen beantwoorden. Het tentamen is afgestemd op het niveau van de onderwijseenheid.
- 4.2.5 De vragen en opgaven van het tentamen zijn representatief voor de tentamenstof.
- 4.2.6 De vragen en opgaven van het tentamen hebben uitsluitend betrekking op de tevoren bekend gemaakte tentamenstof. De studenten wordt tijdig duidelijk gemaakt hoe en waarop ze beoordeeld worden.
- 4.2.7 Bij het ontwerpen en samenstellen van een tentamen worden ten minste twee docenten, waaronder minimaal één examiner, betrokken.
- 4.2.7a Tot de tentamenstof behoren de verplichte literatuur, het werkboek en hetgeen behandeld is tijdens hoorcollege, werkcollege en tijdens eventuele andere onderwijsvormen.
- 4.2.8 De duur van elk tentamen is zodanig dat de student redelijkerwijs voldoende tijd heeft om de vragen te beantwoorden of de opgaven te maken.
- 4.2.9 De beoordeling van schriftelijke tentamens geschiedt aan de hand van tevoren schriftelijk vastgestelde normen. Onverminderd het bepaalde in artikel 4.8 van de OER, wordt per onderwijseenheid door de examiner besloten of deze normen openbaar worden gemaakt en zo ja,

op welke wijze.

- 4.2.10 De examencommissie legt haar werkwijze rond de kwaliteitsborging van tentamens vast in een Handboek kwaliteitsborging toetsing Faculteit der Rechtsgeleerdheid.
- 4.2.11 De examencommissie beoordeelt in ieder geval steekproefsgewijs de validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid van de tentamens. Het resultaat van de beoordeling wordt medegedeeld aan de betrokken examinator en desgevraagd met deze besproken. De examencommissie kan de examinator ook ambtshalve uitnodigen voor een gesprek.
- 4.2.12 De examencommissie stelt tevens een onderzoek in naar de validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid van het tentamen wanneer evaluaties of resultaten hiertoe naar haar oordeel aanleiding geven. Indien de voorlopige resultaten van dit onderzoek daartoe naar het oordeel van de examencommissie aanleiding geven, nodigt zij de examinator uit voor een gedachtewisseling. De onderzoeksbevindingen worden aan de examinator en andere verantwoordelijken meegedeeld en desgevraagd met deze besproken.
- 4.2.13 Bij de in 4.2.10 tot en met 4.2.12 bedoelde werkwijze en beoordeling kan de examencommissie zich laten bijstaan door een externe deskundige.

Artikel 4.3 Toegangseisen voor tentamens (vgl. art. 4.1 en 4.2 OER)

- 4.3.1 De examinator vergewist zich ervan dat is voldaan aan de voorwaarden voor toelating tot het tentamen die in de OER, de onderhavige regeling en in de vakbeschrijving in de e-Studiegids zijn vastgelegd dan wel voortvloeien uit de wet of een universitaire regeling.
- 4.3.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, staat deelname aan een tentamen uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen.
- 4.3.3 Voltijdstudenten die zich met ingang van 1 september 2019 voor de propedeutische fase van opleiding hebben ingeschreven, mogen slechts aan het tentamen van een onderwijseenheid deelnemen als zij alle werkgroepbijeenkomsten van deze onderwijseenheid hebben bijgewoond en hebben voorbereid en actief aan die bijeenkomsten hebben deelgenomen. Betreft het een onderwijseenheid van 5 ECTS, dan wordt hierop voor niet meer dan één bijeenkomst een uitzondering gemaakt. Betreft het een onderwijseenheid van 10 ECTS, dan wordt hierop voor niet meer dan twee bijeenkomsten een uitzondering gemaakt.
- 4.3.4 Ingeval een voltijdstudent zich pas in september 2019 voor de propedeutische fase van de opleiding heeft ingeschreven, beslist de examencommissie in hoeverre hij of zij nog aan de in artikel 4.3.3 gestelde toegangseisen moet voldoen.
- 4.3.5 Voltijdstudenten die zich met ingang van 1 september 2019 voor de propedeutische fase van de opleiding hebben ingeschreven, mogen slechts aan de tweede tentamengelegenheid van een onderwijseenheid in de propedeutische fase deelnemen als zij gebruik hebben gemaakt van de eerste tentamengelegenheid en daarbij ten minste het cijfer vier heeft behaald. Andere studenten zijn niet verplicht deel te nemen aan de eerste tentamengelegenheid. Nemen zij daaraan echter wel deel, dan staat ook voor hen de tweede tentamengelegenheid alleen open als zij bij de eerste gelegenheid ten minste het cijfer vier hebben behaald. Een student die geen antwoorden opschrijft, krijgt het cijfer 1 en wordt beschouwd als te hebben deelgenomen aan het tentamen.
- 4.3.6 Een student die het propedeutisch examen als bedoeld in artikel 2.8 onder letter a van de OER nog niet heeft behaald, kan aan de tentamens van onderwijseenheden uit het tweede of derde jaar van de opleiding deelnemen, behoudens indien in de vakbeschrijving in de e-Studiegids anders is bepaald. Ook kan de e-Studiegids bepalen dat deelname aan het tentamen van een onderwijseenheid in het tweede of derde jaar van de opleiding uitsluitend is toegestaan indien het tentamen van een andere, in de vakbeschrijving vermelde onderwijseenheid is behaald.
- 4.3.7 Op verzoek van de student kan de examencommissie in bijzondere gevallen afwijken van hetgeen in de artikelen 4.3.3 tot en met 4.3.6 is bepaald. Hierbij kan de examencommissie vervangende eisen aan de deelname aan het tentamen stellen.
- 4.3.8 Een resultaat behaald voor een tentamen dat een student in strijd met het bepaalde in de voorgaande leden heeft afgelegd, is ongeldig en wordt niet geregistreerd in uSis.

Artikel 4.4 Data van de tentamens (vgl. art. 4.1 OER)

- 4.4.1 De data waarop tentamens schriftelijk worden afgenomen, worden na advies van de opleidingscommissie, het onderwijsbestuur en de afdeling studieadvies vastgesteld door het

faculteitsbestuur en bekendgemaakt door het Onderwijsinformatiecentrum.

- 4.4.2 Van de data bedoeld in artikel 4.4.1 kan worden afgeweken in geval van overmacht, na ontvangen advies van de opleidingscommissie en rekening houdend met de belangen van de studenten.
- 4.4.3 De data en tijdstippen voor mondelinge tentamens worden vastgesteld door de examinator.
- 4.4.4 Bij de vaststelling van de data en de tijdstippen wordt zoveel als redelijkerwijs mogelijk voorkomen dat tentamens in hetzelfde studiejaar van de door de student gevolgde door de Faculteit der Rechtsgeleerdheid aangeboden bacheloropleiding(en) of afstudeerrichting(en) elkaar overlappen.
- 4.4.5 De examencommissie kan een student die twee bacheloropleidingen of afstudeerrichtingen aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid volgt en voor elk van deze opleidingen of afstudeerrichtingen een schriftelijk tentamen, niet zijnde een deeltaets, praktische oefening, schriftelijke opdracht of digitale toets, wenst af te leggen, indien beide tentamens op hetzelfde tijdstip worden afgenomen, desgevraagd in de gelegenheid stellen om deze tentamens op dezelfde dag na elkaar af te leggen, in dezelfde ruimte. In dat geval mag de student deze ruimte niet tussentijds verlaten. Bij het bepalen of tentamens samenvallen, worden de tentamens van onderwijseenheden uit de vrije keuzevakruimte niet meegerekend indien de samenvaal zich voordoet bij de eerste tentamengelegenheid van het studiejaar.
- 4.4.6 Een schriftelijk verzoek als bedoeld in artikel 4.4.5 kan tot uiterlijk twintig werkdagen voor de betreffende tentamendatum worden gedaan. Het verzoek dient in persoon te worden ingediend bij de studieadviseur.

Artikel 4.5 Aanmelding en terugtrekking voor tentamens (vgl. art. 3.4 OER)

- 4.5.1 Voltijdstudenten die de propedeutische fase van hun opleiding met ingang van 1 september 2019 volgen, worden automatisch ingeschreven voor de tentamens in die fase.
- 4.5.2 Onverminderd het bepaalde in artikel 4.5.1 kan een tentamen niet worden afgelegd dan nadat de student zich voor deelname heeft aangemeld op de door het faculteitsbestuur voorgeschreven en bekendgemaakte wijze en binnen de door hem vastgestelde en bekendgemaakte termijn. Wordt het tentamen in strijd met deze bepaling toch afgelegd, dan wordt het resultaat daarvan niet beoordeeld of in uSis geregistreerd.
- 4.5.3 Gedurende de periode waarin aanmelding voor een tentamen mogelijk is, is terugtrekking op dezelfde wijze toegestaan.
- 4.5.4 Het hoofd van het Onderwijsinformatiecentrum draagt zorg voor publicatie van de aanmeldingsregels en aanmeldingsprocedures.

Artikel 4.6 Het afnemen van de tentamens en de orde tijdens een tentamen

- 4.6.1 Bij het afnemen van schriftelijke tentamens nemen de examinatoren het universitaire tentamenprotocol in acht.
- 4.6.2 Door of vanwege de betrokken examinator wordt er zorg voor gedragen dat ten behoeve van de schriftelijke tentaminering zo nodig surveillanten worden aangewezen die erop toezien dat het tentamen in goede orde verloopt.
- 4.6.3 De student dient zich op verzoek van een surveillant dan wel een examinator te legitimeren met zijn originele studentenkaart in combinatie met een origineel en geldig exemplaar van zijn wettelijk legitimatiebewijs, dat wil zeggen een paspoort, identiteitskaart, rijbewijs of Nederlands vreemdelingendocument.
- 4.6.4 Studenten worden tot uiterlijk 45 minuten na de vastgestelde aanvangstijd toegelaten tot de ruimte waarin het tentamen wordt afgenomen en kunnen, nadat de presentie volledig is opgenomen, niet eerder dan 45 minuten na aanvang van het tentamen de ruimte verlaten.
- 4.6.5 Communicatieapparatuur, waaronder mobiele telefoons en smartwatches, dient gedurende het afnemen van het tentamen te zijn uitgeschakeld en buiten bereik van de student te zijn. Andere elektronische apparatuur mag niet worden gebruikt dan met voorafgaande toestemming van de examinator.
- 4.6.6 De student is verplicht de aanwijzingen van de examencommissie dan wel de examinator die voor de aanvang van het tentamen zijn gepubliceerd, alsmede de aanwijzingen die onmiddellijk voorafgaande aan, tijdens en onmiddellijk na afloop van het tentamen door of vanwege de examencommissie of de examinator worden gegeven, op te volgen.
- 4.6.7 Indien een student de orde verstoort, krijgt hij een waarschuwing. Bij een herhaalde of

van de desbetreffende onderwijseenheid.

- 4.8.6 Wanneer een student in strijd handelt met het bepaalde in artikel 4.8.4 of artikel 4.8.5 vervalt de toestemming.

Artikel 4.9 Doeltreffende voorzieningen in geval van een functiebeperking (vgl. art. 4.3.2 en 6.6 OER)

- 4.9.1 Een student met een functiebeperking als bedoeld in de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte heeft recht op doeltreffende aanpassingen bij een tentamen.
- 4.9.2 De examencommissie beslist op een verzoek om een doeltreffende aanpassing met inachtneming van de wettelijke regels en het Protocol Studeren met een functiebeperking van de Universiteit Leiden.
- 4.9.3 Een verzoek om een doeltreffende aanpassing wordt ingediend bij de studieadviseur.

Artikel 4.10 De beoordeling van tentamens (vgl. art. 4.6 OER)

- 4.10.1 De examinerator stelt de uitslagen van het tentamen van een onderwijseenheid vast. Een student heeft het tentamen met goed gevolg afgelegd als hij hiervoor ten minste het cijfer 6 heeft behaald. De examinerator rondt de cijfers 5,50 tot en met 5,99 af naar een 6, de cijfers 5,01 tot en met 5,49 naar een 5.
- 4.10.2 Bij het vaststellen van de uitslag van het tentamen van een onderwijseenheid waarvan de uitslag wordt uitgedrukt in cijfers, wordt gebruikgemaakt van hele cijfers op een schaal van 1 tot en met 10, waarbij de afronding geschiedt op de rekenkundig gebruikelijke manier, hetgeen betekent dat $(X,0$ tot en met $X,49999$ X wordt en dat $X,5$ tot en met $X,9999$ $X+1$ wordt.
- 4.10.3 Indien het cijfer voor een onderwijseenheid wordt bepaald op basis van de cijfers voor deeltoetsen of praktische oefeningen, worden de cijfers voor die deeltoetsen of praktische oefeningen, met uitzondering van de zogenaamde tussentoets, afgerond op één decimaal op een schaal van 1 tot en met 10 en vermenigvuldigd met de wegingsfactor zoals die in de vakbeschrijving in de e-Studiegids is vermeld. De daarmee verkregen getallen worden vervolgens bij elkaar opgeteld tot de einduitslag, die conform de artikelen 4.10.1 en 4.10.2 wordt vastgesteld.
- 4.10.4 Indien het cijfer voor een onderwijseenheid wordt bepaald op basis van een cijfer voor een of meer praktische oefeningen en een cijfer voor een afsluitend tentamen, telt het voor de praktische oefening of oefeningen behaalde cijfer bij de berekening van een eindcijfer na de tweede tentamengelegenheid voor hetzelfde percentage mee als bij de berekening van het eindcijfer na de eerste tentamengelegenheid, tenzij in de e-Studiegids anders is bepaald.
- 4.10.5 Indien een schrijfpdracht een reparatiemogelijkheid kent, kan in de e-Studiegids worden bepaald dat het cijfer voor het uiteindelijke resultaat in afwijking van artikel 4.10.2 niet hoger kan zijn dan een 6, mits de student daarbij de keuze wordt gelaten tussen het gebruikmaken van de reparatiemogelijkheid en een herkansingsmogelijkheid.
- 4.10.6 Onder een reparatiemogelijkheid als bedoeld in artikel 4.10.5 wordt verstaan een mogelijkheid om een onvoldoende resultaat voor een schrijfpdracht te verbeteren met behulp van het commentaar van de examinerator.
- 4.10.7 Indien een vak een bonuspuntsysteem kent, dient zoveel mogelijk te zijn gewaarborgd dat dit bonuspunt uitsluitend wordt toegekend als is vastgesteld dat hier daadwerkelijk een individuele prestatie van de student tegenover staat. Een bonuspunt mag niet leiden tot een verhoging van het eindcijfer met meer dan 0,5 punt.
- 4.10.8 Bij de beoordeling van de scriptie nemen de examineratoren de voor de betreffende opleiding geldende scriptiehandleiding in acht.
- 4.10.9 In afwijking van artikel 4.10.2 wordt de beoordeling van de scriptie uitgedrukt in hele of halve cijfers, behoudens indien het cijfer tussen de 5 en de 6 ligt.

Artikel 4.11.1 Opnieuw afleggen van een tentamen

- 4.11.1.1 Indien een student op grond van artikel 4.1.8.1 van de OER gerechtigd was een voldoende te herkansen, maar als gevolg van aantoonbare overmacht niet in staat is geweest van dit recht gebruik te maken, kan de examencommissie hem toestemming verlenen om deel te nemen aan de eerstvolgende reguliere tentamengelegenheid.
- 4.11.1.2 De artikelen 4.1.7, 4.1.8.4, 4.1.8.6 en 4.1.8.7 OER zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 4.11.2 Geldigheidsduur van tentamens en vrijstellingen (vgl. art. 4.7 OER)

- 4.11.2.1 De geldigheidsduur van de uitslagen van met goed gevolg afgelegde tentamens wordt door de examencommissie gecontroleerd.
- 4.11.2.2 De geldigheidsduur van de uitslag van een met goed gevolg afgelegd tentamen kan alleen worden beperkt indien het tentamen langer dan zes jaar geleden is behaald en de getentamineerde kennis of het getentamineerde inzicht aantoonbaar verouderd is, of de getentamineerde vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn. De termijn van zes jaar vangt aan op 1 september van het studiejaar volgend op dat waarin het tentamen is behaald.
- 4.11.2.3 Op verzoek van een student kan de examencommissie de geldigheidsduur verlengen. Bij de beslissing op het verzoek houdt de examencommissie rekening met bijzondere omstandigheden in de zin van artikel 7.51, tweede lid, van de wet. De geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens wordt in geval van bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 7.51, tweede lid, ten minste verlengd met de duur van de op grond van artikel 7.51, eerste lid, toegekende financiële ondersteuning.
- 4.11.2.4 De artikelen 4.11.2.1 tot en met 4.11.2.3 zijn van overeenkomstige toepassing op vrijstellingen.

Artikel 4.12 Inzage en nabespreking (vgl. art. 4.8 OER)

- 4.12.1 Op de inzage en de nabespreking van schriftelijke tentamens is artikel 4.8 van de OER van toepassing.
- 4.12.2 De student mag een kopie van zijn beoordeelde werk maken, mits dit gebeurt onder toezicht van of vanwege de examinerator. De uitoefening van dit recht kan door de examinerator aan voorwaarden worden gebonden.
- 4.12.3 Artikel 4.8 van de OER en artikel 4.12.2 van deze regels en richtlijnen zijn van overeenkomstige toepassing op scripties.

Artikel 4.13 Vrijstelling van het afleggen van tentamens en van deelname aan praktische oefeningen (vgl. art. 4.9 OER)

- 4.13.1 Een verzoek om vrijstelling van het afleggen van een of meer tentamens dan wel van de verplichting tot deelname aan een of meer deoltoetsen of praktische oefeningen als bedoeld in de OER wordt door de student schriftelijk en met redenen omkleed ingediend bij de examencommissie.
- 4.13.2 De vrijstelling voor een tentamen wordt in uSis geregistreerd door de vermelding 'VR'. Er wordt geen cijfer toegekend.
- 4.13.3 Het is een student niet toegestaan om onderwijseenheden die een verplicht onderdeel van zijn opleiding zijn te volgen bij een andere opleiding, behoudens voorafgaande toestemming van de examencommissie. Geen vrijstelling wordt verleend indien een onderwijseenheid zonder deze toestemming bij een andere opleiding is behaald.

Artikel 4.14 Het schrijven van een scriptie in het Engels

- 4.14.1 Een student die een Nederlandstalige opleiding of afstudeerrichting volgt, kan de examencommissie verzoeken de scriptie in het Engels te mogen schrijven.
- 4.14.2 De examencommissie verleent de toestemming alleen indien:
- de student een aantoonbaar belang heeft bij het schrijven van een scriptie in het Engels;
 - hij aannemelijk maakt dat hij het Engels voldoende beheerst;
 - het onderwerp zich er naar het oordeel van de examinerator voor leent; en
 - de examinerator toestemming geeft.

Artikel 4.15 Begeleiding van een scriptie of eindwerkstuk buiten de faculteit (vgl. art. 3.3.2 OER)

- 4.15.1 In uitzonderlijke gevallen kan de examencommissie een student toestemming verlenen om een scriptie of eindwerkstuk buiten de faculteit te schrijven. De examencommissie wijst bij een verzoek van een student daartoe een examinerator aan die kan vaststellen of binnen de faculteit voldoende deskundigheid bestaat.
- 4.15.2 De examencommissie verleent de toestemming slechts wanneer de aangewezen examinerator heeft

verklaard dat binnen de afdeling of het instituut waaraan hij verbonden is geen of onvoldoende deskundigheid bestaat.

4.15.3 De examencommissie verleent geen toestemming wanneer zij van oordeel is dat de begeleiding buiten de faculteit niet met voldoende waarborgen is omkleed ten aanzien van de kwaliteit van de scriptie.

4.15.4 Een examinerator stelt de uitslag van de scriptie of het eindwerkstuk vast.

Hoofdstuk 5 Examens en getuigschriften

Artikel 5.1 Het afleggen van het examen (vgl. art. 4.10 OER)

De examencommissie kan bepalen dat het examen mede een door haar te verrichten onderzoek omvat als bedoeld in artikel 4.2.1 van deze regeling.

Artikel 5.2 Geen compensatie

Ieder tentamen dat onderdeel uitmaakt van het examen moet met goed gevolg zijn afgelegd. Er vindt geen compensatie plaats.

Artikel 5.3 Goedkeuring van examenprogramma's

Een verzoek tot goedkeuring van een examenprogramma als bedoeld in artikel 7.3h van de wet dient schriftelijk en gemotiveerd bij de examencommissie te worden ingediend.

Artikel 5.4 Getuigschrift en diplomasupplement

5.4.1 Ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd, wordt door de examencommissie, nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen voor de afgifte is voldaan, een getuigschrift uitgereikt. Op dit getuigschrift worden de gegevens vermeld als omschreven in artikel 7.11, tweede lid, van de wet.

5.4.2 Het getuigschrift wordt opgesteld in het Nederlands of in het Engels, en in het Latijn. Het getuigschrift wordt namens de examencommissie ondertekend met een handtekening met lichtvaste inkt, door ten minste een van de leden van de examencommissie. Indien dit uit het oogpunt van een goede organisatie van de uitreiking van de getuigschriften wenselijk is en de ondertekening niet kan plaatsvinden door een van de leden van de examencommissie, vindt zij plaats door haar ambtelijk secretaris.

5.4.3 De examencommissie voegt aan het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde afsluitend examen een diplomasupplement toe dat voldoet aan de daaraan op grond van de wet gestelde eisen.

5.4.4 Degene die een of meer tentamens met goed gevolg heeft afgelegd maar aan wie geen getuigschrift als bedoeld in artikel 5.4.1 kan worden uitgereikt, ontvangt desgevraagd een door de examencommissie af te geven en door haar te ondertekenen verklaring waarin in elk geval het tentamen of de tentamens zijn vermeld die met goed gevolg zijn afgelegd. Artikel 5.4.2, laatste volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5.5 Examenjudicium (vgl. art. 4.12 OER)

5.5.1 De examencommissie verbindt aan de uitslag van het examen het judicium 'geslaagd'.

5.5.2 Bij voltijdstudenten wordt het judicium aangevuld met het predicaat 'cum laude' of 'summa cum laude' indien is voldaan aan de eisen die zijn gesteld in artikel 4.12 van de OER.

5.5.3 Artikel 4.12 van de OER is van overeenkomstige toepassing op deeltijdstudenten, met dien verstande dat het judicium 'cum laude' of het judicium 'summa cum laude' wordt toegekend indien

- het bachelorexamen binnen zes studiejaar is behaald, en
- het propedeuse-examen binnen twee studiejaar is behaald.

5.5.4 Onder 'deeltijdstudent' in artikel 5.5.3 wordt verstaan een student die gedurende de gehele opleiding is ingeschreven als deeltijdstudent en een betrekking vervult in voltijd of een daaraan gelijk te stellen omvang.

Hoofdstuk 6 Fraude

Artikel 6.1 Begripsbepaling

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- fraude: ieder handelen of nalaten dat het op de juiste wijze vormen van een oordeel over iemands kennis, inzicht, vaardigheden, (beroeps)houding of reflectie geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt, waaronder in ieder geval:
 - a. het tijdens een tentamen of praktische oefening voorhanden hebben van ongeoorloofde communicatieapparatuur of ongeoorloofde stukken;
 - b. de aanwezigheid tijdens een tentamen of schriftelijke oefening van niet geoorloofde aantekeningen in het toegestane materiaal;
 - c. het tijdens een tentamen of praktische oefening geheel of gedeeltelijk overnemen van antwoorden van een ander;
 - d. het tijdens een tentamen of praktische oefening uitwisselen van informatie met een ander;
 - e. het zich tijdens een tentamen of praktische oefening uitgeven voor een ander;
 - f. plagiaat;Onder fraude wordt tevens verstaan het op oneigenlijke gronden toegang verkrijgen of pogen te verkrijgen tot het onderwijs of een deelloets, praktische oefening of tentamen.

- plagiaat: Onder plagiaat wordt in ieder geval verstaan:
 - a. het gebruik maken dan wel overnemen van andermans teksten, gegevens of ideeën zonder volledige en correcte bronvermelding;
 - b. het niet duidelijk aangeven in de tekst, bijvoorbeeld via aanhalingstekens of een bepaalde vormgeving, dat tekst letterlijk aan werk van een andere auteur is ontleend, zelfs indien een correcte bronvermelding is opgenomen;
 - c. het parafraseren van de inhoud van andermans teksten zonder voldoende bronverwijzingen;
 - d. het indienen van een eerder ingediende of daarmee vergelijkbare tekst voor opdrachten van andere onderwijseenheden;
 - e. het overnemen van werk van medestudenten en dit laten doorgaan voor eigen werk;
 - f. het indienen van werkstukken die al dan niet tegen betaling door een ander zijn geschreven.

- onregelmatigheid: handelen of nalaten van een student dat niet bestaat uit het plegen van fraude, maar waarbij anderszins de ordentelijke gang van zaken bij een tentamen, deelloets of praktische oefening wordt verstoord.

Artikel 6.2 Meldplicht examinator

De examinator meldt fraude te allen tijde bij de examencommissie.

Artikel 6.3 Toegestane teksten en hulpmiddelen

- 6.3.1 Bij het afleggen van een deelloets, een praktische oefening of een tentamen mag uitsluitend gebruik worden gemaakt van teksten of andere hulpmiddelen indien en voor zover dat door de examinator of de examencommissie voor dat tentamen is bepaald.
- 6.3.2 Wanneer een student gebruik mag maken van een door hem meegebrachte tekst mag deze tekst geen aantekeningen bevatten. Dit geldt ook voor de zogenoemde tabjes die zijn aangebracht door uitgevers of die door hen worden verstrekt om aan te brengen in de jurisprudentiebundel of wetgevingsbundel. Deze mogen alleen de informatie bevatten zoals aangebracht door de uitgever.
- 6.3.3 Onder aantekeningen in de zin van het vorige lid worden niet verstaan:
 - onderstrepingen, arceringen en markeringen met fluorescerende stift, potlood of pen;

- verwijzingen naar wetsartikelen;
- verwijzingen naar jurisprudentie en andere literatuur, mits dit expliciet voor een bepaald tentamen is toegestaan;
- randwoorden die door de uitgever van een wetgevingsbundel zijn aangebracht.

6.3.4 De artikelen 6.3.2 en 6.3.3 zijn van overeenkomstige toepassing op een door een student meegebrachte wettekst waarvan hij bij het afleggen van een deoltoets, praktische oefening of tentamen gebruik mag maken.

Artikel 6.4 Het handelen van de examinator in geval van fraude, niet zijnde plagiaat

6.4.1 Ingeval naar het oordeel van de examinator bij een deoltoets, praktische oefening of tentamen sprake is van fraude, niet zijnde plagiaat, deelt de examinator dit onmiddellijk aan de student mee. Hij vermeldt daarbij dat de student zijn werk mag afmaken. Tevens deelt hij de student mee dat de fraude ter verdere beoordeling en beslissing zal worden gemeld bij de examencommissie en dat zijn werk niet zal worden beoordeeld dan nadat de examencommissie daarvoor toestemming heeft gegeven. De examinator meldt het gebeurde bij de examencommissie, met afschrift daarvan aan de student. Voor de melding kan gebruik worden gemaakt van het daartoe ter beschikking gestelde formulier.

6.4.2 De student is verplicht om het materiaal dat hij bij zich heeft en dat van belang kan zijn voor de beoordeling van de zaak op verzoek van de examinator aan deze af te staan. Dit materiaal wordt binnen een redelijke termijn na afloop van het tentamen aan de student teruggegeven.

6.4.3 De examinator stelt het ingenomen materiaal ter beschikking aan de examencommissie. Als dit niet in de weg staat aan een zorgvuldige beoordeling van de zaak, kan worden volstaan met de toezending van foto's of fotokopieën.

6.4.4 Deze bepaling is niet van toepassing in geval van plagiaat.

Artikel 6.5 Het handelen van de examinator in geval van plagiaat

6.5.1 Ingeval naar het oordeel van de examinator in een door een student ter beoordeling ingeleverd werkstuk, paper, scriptie of andere schriftelijke opdracht sprake is van plagiaat, meldt hij dat zo spoedig mogelijk bij de examencommissie, vergezeld van het werk van de student en, indien een elektronische plagiaatcontrole heeft plaatsgevonden, van de rapportage daarvan. Voor de melding kan gebruik worden gemaakt van het daartoe ter beschikking gestelde formulier.

6.5.2 De examinator stelt de student onverwijld op de hoogte van de constatering van plagiaat en deelt hem mee dat de zaak ter verdere beoordeling en beslissing is overgedragen aan de examencommissie. Tevens deelt hij de student mee dat zijn werk niet zal worden beoordeeld dan nadat de examencommissie daarvoor toestemming heeft gegeven.

Artikel 6.6 Sancties bij fraude

6.6.1 De examencommissie beslist omtrent het opleggen van een sanctie in geval van fraude.

6.6.2 De examencommissie neemt een beslissing omtrent het opleggen van een sanctie zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vijftien werkdagen nadat zij door de examinator van de fraude op de hoogte is gesteld. Alvorens te beslissen tot het opleggen van een sanctie stelt de examencommissie de student in de gelegenheid te worden gehoord.

6.6.3 De sancties die de examencommissie, al dan niet in combinatie met elkaar, kan opleggen, zijn:

- het geven van een officiële waarschuwing;
- het ongeldig verklaren van de uitslag van het tentamen respectievelijk het ongeldig verklaren van het resultaat van de schriftelijke opdracht;
- het uitsluiten van deelname aan het tentamen ten aanzien waarvan de fraude of de andere onregelmatigheid is geconstateerd voor de duur van ten hoogste een jaar;
- het uitsluiten van deelname aan een of meer andere tentamens voor de duur van ten hoogste een jaar.

Bij ernstige fraude kan de examencommissie het College van Bestuur verzoeken de inschrijving voor de opleiding van de betrokken student definitief te beëindigen.

6.6.4 Indien de student eerder heeft gefraudeerd, betreft de examencommissie dit bij haar beslissing omtrent de op te leggen maatregel.

- 6.6.5 Indien de student is uitgesloten van deelname aan een of meer tentamens, kunnen tentamens of onderdelen van tentamens die in de periode van uitsluiting aan een andere faculteit of aan een andere instelling van hoger onderwijs met goed gevolg zijn afgelegd op generlei wijze deel uitmaken van het examen van de opleiding.

Artikel 6.7 Aantekening in het elektronisch persoonsdossier en mededeling aan andere onderdelen van de universiteit

- 6.7.1 Indien een maatregel is opgelegd, wordt dit aangetekend in het elektronisch persoonsdossier van de student.
- 6.7.2 Indien de student die heeft gefraudeerd deelneemt aan een door de Honours Academy verzorgd programma, wordt aan de betrokken examencommissie mededeling gedaan van de fraude en van de maatregel die is genomen.
- 6.7.3 Alvorens mededeling te doen aan de examencommissie van de Honours Academy, stelt de examencommissie de student op de hoogte van haar voornemen hiertoe, onder vermelding van de mogelijkheid om een zienswijze met betrekking tot dit voornemen kenbaar te maken. Als de examencommissie de zienswijze gegrond verklaart, wordt geen mededeling gedaan aan de examencommissie van de Honours Academy

Artikel 6.8 Verstreckende fraude of onregelmatigheden

- 6.8.1 In geval van een verstreckende onregelmatigheid of fraude betreffende een deeltoets of tentamen zonder dat vastgesteld kan worden welke individuele studenten het betreft, verklaart de examencommissie de desbetreffende deeltoets of het tentamen voor allen ongeldig.
- 6.8.2 In geval van een gegrond vermoeden van een verstreckende onregelmatigheid of fraude betreffende een deeltoets of tentamen zonder dat kan worden vastgesteld welke individuele studenten het betreft, kan de examencommissie deze deeltoets of dit tentamen voor allen ongeldig verklaren.
- 6.8.3 Een op grond van artikel 6.8.1 of 6.8.2 ongeldig verklaarde deeltoets of ongeldig verklaard tentamen moet opnieuw worden afgenomen. Daartoe wordt op de kortst mogelijke termijn een nieuwe tentamendatum vastgesteld en meegedeeld.

Hoofdstuk 7 Het bindend studieadvies

Artikel 7.1 Het advies

De examencommissie brengt het advies namens het bestuur van de faculteit uit met inachtneming van hetgeen daaromtrent is bepaald in de wet en in de Regeling bindend studieadvies van de Universiteit Leiden.

Hoofdstuk 8 Jaarlijkse verslaglegging en bewaartermijnen

Artikel 8.1 Jaarlijkse verslaglegging

- 8.1.1 De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden. Zij verstrekt het verslag aan het faculteitsbestuur.
- 8.1.2 Het verslag omvat in elk geval de voornaamste besluiten van de examencommissie alsmede een beschrijving van de wijze waarop de examencommissie haar taak ten aanzien van de kwaliteitsborging van tentamens als bedoeld in artikel 4.2 heeft vervuld.

Artikel 8.2 Bewaartermijnen

- 8.2.1 Het tentamen en de eventuele modelantwoorden worden gedurende een termijn van zeven jaar bewaard. De in het kader van dit tentamen gemaakte werk van de student wordt gedurende een termijn van twee jaar bewaard.
- 8.2.2 De scriptie van een student en de beoordelingsformulieren worden gedurende een termijn van zeven jaar bewaard. Bij beschikbaarheid van zowel een schriftelijke als een elektronische versie van de scriptie en de ingevulde en ondertekende beoordelingsformulieren kan worden volstaan met het bewaren van de elektronische versie.

- 8.2.3 De uitslagen van examens zijn openbaar. De examenregisters waarin de uitslagen van de examens zijn vermeld worden voor altijd bewaard.
- 8.2.4 De besluiten van de examencommissie alsmede de uitslagen van afgelegde tentamens en examens worden deugdelijk geregistreerd.

Hoofdstuk 9 Slotbepalingen

Artikel 9.1 Bijzondere gevallen

- 9.2.1 Indien in bijzondere gevallen onverkorte toepassing van hetgeen in deze regels en richtlijnen is bepaald tot evidente onbillijkheid leidt, kan de examencommissie anders besluiten.
- 9.2.2 In gevallen waarin deze regels en richtlijnen niet voorzien beslist de examencommissie.

Artikel 9.2 Overgangsbepalingen

- 9.2.1 Bij wijzigingen na de datum van inwerkingtreding van deze regels en richtlijnen wordt rekening gehouden met redelijke belangen van de studenten.
- 9.2.2 Op verzoeken van studenten die zijn ontvangen voor de inwerkingtreding van deze regels en richtlijnen dan wel voor de inwerkingtreding van een wijziging als bedoeld in artikel 9.2.1 en waarop op moment van inwerkingtreding nog niet is beslist, worden de regels en richtlijnen toegepast zoals die luiden ten tijde van de ontvangst van het verzoek, behoudens indien de onderhavige regels en richtlijnen voor de student gunstiger zijn, dan wel de wijziging voor hem gunstiger is.

Artikel 9.3 Inwerkingtreding

Deze regels en richtlijnen treden in werking op 1 oktober 2019.